

0135

LA CAMPANA DE GRACIA.

DONARÁ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA.

CADA NÚMERO **5** CÉNTIMS PER TOT ESPANYA.

Números atrassats: 10 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: Llibreria Espanyola, Rambla del Mitj, 20, botiga.
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA pesetas 1'50
Cuba y Puerto-Rico, 2.—Estranger, 2'50

ESPANYA INUNDADA

Sols aixó li faltava per acabar-se de trobar ab l' aygua al coll.

ULTIM ACTE DE UNA TRAGEDIA

A fá algún temps que l'porch *yankée* ha deixat de roncar, lo qual no pot menos de cridar l'atenció de las personas que s'fixin una mica en la sort d'Espanya y en la sort de Cuba.

Avants, á cada dos per tres, alsava 'l morro y ensenyava 'ls ullals; mes desde que 'n Sagasta remena las cireras, han cessat los grunyits insultants y las actituds amenassadoras. L'animal de la vista baixa no aixeca 'ls ulls del óbit de la calderada, está tranquil, y fins mostra la qua caragolada com si en lloch de las irritacions de altres temps, estés possehit de una gran satisfacció.

Algú dirá que 'n Sagasta 'n sab més que 'n Cánovas... y segons com se miri la cosa, qui tal suposi estar en lo cert.

D. Antón s'humillava massa sovint, pagant ab bonas paraulas las insaciables pretensions del immens tocino; pero casi sempre li quedava á deure lo que li oferia, fentli gruar la calderada de boniatos cubans, per lo qual ja fa molts anys que s'está dalint.

En cambi D. Práxedes, ab tot y haver promés donar una nota viril, de bonas á primeras ha sapigut, tranquilisarlo, acreoitant una vegada més la fama de hábil que tothom li reconeix. Be es veritat que las habilitats sagastinas solen costarnos molt caras. Pero Espanya es una bona xicota, y ja está acostumada á perdre.

No s'necessita tenir una vista molt fina pera ferse cárrech de l'actual situació de las cosas de Cuba.

Pera compéndrelas bé, cal sols imaginarse á n' en Moret y á n' en Gullón, ajonollats al costat del tocino y gratantli la panxa suaument. Com que hi tenen una má d'ángel, no hi ha que dir com s'ho está prenent la ignoble bestia. En lloch de grunyar com avants feya, avuy grinyola ab dulsura, y si algú pogués entendre 'l llenguatge porquí, diria qu'está fent protestas de amor y consideració á la hidalga nació espanyola.

Las creuhen vostés? Donchs jo, si, senyors. Y crech en ellas, porque es evident que té motius sobrats per ferlas.

Observin sino la pressa que s'está donant D. Práxedes en preparar la publicació de la lley concedint la més amplia autonomia á Cuba avants de que s'reuneixin las Cámaras dels Estats Units, al objecte de que 'ls representants mes saragateros pugan donarse per plenament satisfets y esperansats en l'èxit segur de sas eternas pretensions.

Ab l'autonomia concedida á Cuba, 's regala una cosa que val molt mes als Estats Units.

¿Preguntan que se li regala? L'isla entera.

Próxima está á realisar-se una gran ampliació del escandalós negoci Mora.

Llavoras per un que 'ls *yankées* demanavan se 'ls doná cent; y 'l mateix Moret que va fer aquell cistell, está avuy á punt de acabar el cove.

—Cuba al cove!— diuhen ja 'ls *yankées*, segurs del carácter que ha de tenir l'autonomia que va per concedirse als cubans.

Aquesta autonomia ja no es simplement administrativa y política, es també económica, es sobre tot *aranzelaria*. Y aquí está 'l *quid* de la qüestió.

Cuba autònoma, en sas relacions comercials, deixarà d'entendres ab la mare patria, per entregarse per complert á l'explotació dels Nort-americans. Un tractat de comers posará á entera disposició dels *yankées* lo mercat cubá.

Nosaltres haurém exportat á Cuba la sanch y 'ls ossos de 200,000 espanyols, los milions de las nostras gavetas, los sacrificis del nostre patriotisme inagotable; pero en cambi tindrem vedat l'enviarhi 'ls fruyts del nostre treball. Cuba será pels Estats Units; no per Espanya.

Aixó es lo qu'está á punt de consumarse, contant ab la inagotable paciència dels productors de la Península.

Perque Espanya resulti una vegada mes lo país dels *vice-versas*, tindrem qu'en lloch de ser la metròpoli l'explotadora de una colonia, será aqueixa colonia l'explotadora de la metròpoli.

Es impossible desconexer que l'autonomia aranzelaria vindrá á destruhir la garantia de la recaudació de Aduanas, ab que l'isla vé obligada á respondre de las cargas que la nació espanyola ha contret per la seva causa. Espanya, empobrida y desangrada, podrá quedar molt satisfeta, al veures obligada á carregar ab lo gep enorme de la deuda cubana, y ab las mil y una responsabilitats inherents á la conservació purament nominal de l'isla.

Tot aixó deurém als partits de la monarquia restaurada.

Ho estém palpant ja, y si alguna cosa 'ns sorprén, es la passivitat del país.

Ja que no hem sigut virils, siguém sisquiera franchs, qu'es lo menos que podém ser.

Avants de admetre un pastel amassat per la cobar-

día, per la debilitat, per la complacencia anti-patriótica, per la característica falta de tino dels governs de la restauració, pastel que 's pretén revestir de cert prestigi, embolicantlo ab la un día gloriosa bandera nacional, sería preferible la liquidació de Cuba.

Mantenir allí la nostra intervenció tan costosa com poch ayrosa, porque 'ls cubans que renegan de la seva mare, disfrutin de uns drets y de unas prerrogativas que á la península desconexim, exigint com sembla qu'exigeixen lo desarme dels voluntaris, que han sigut fins ara allí 'ls únichs elements propicis á la integritat de la patria; mantenir á Cuba la nostra intervenció tan costosa com poch ayrosa, porque 'ls Estats Units recullin tranquilament los fruyts assahonats deguts á las sevas piraterias convertint l'isla en una factoria nort-americana, es l'últim disbarat que pot consumir la imaginació esbojarrada de un quixotisme tan atrocinat com pretencions.

Tinguin de una vegada los monárquichs 'l valor de practicar la amputació que han fet poch menos que necesaria ab la seva impericia, pero y aixó sí, dispónsinse á respondre de las conseqüencias, davant del país y davant de l'història.

P. K.

NUNDACIONS per tot Espanya: arrasament de camps y d'edificis: pérduas de interesos: gent ofegada.

L'Estat no gasta un céntim en repoblar los boscos y canalisar las corrents, y está clar, venen los grans ayguats que tot ho devastan després de las grans sequias que tot ho agostan.

La nació está perduda, arruinada, empobrida, y en tals moments de angustia ni 'ls núvols del Cel se 'n compadeixen. May ab mes rahó que ara podém dir qu'en nostra infortunada nació *está plovent sobre mullat*.

Per fi 'l diluns se va veure en concell de guerra celebrat al quartel del Bon Succés la causa de las proclamas publicadas durant lo mes de agost del any anterior. Entre 'ls processats comparegueren los nostres amichs Bas y Socías y Bó y Singla 'ls quals portan á la ratlla de 16 mesos de presó preventiva.

Respectant l'opinió del Consell de guerra, qual sentència no será coneguda fins que haja recaygut sobre d'ella l'aprobació de l'autoritat superior, á jutjar per lo que resultá de la vista 'ns confirmém en la opinió qu'hem sustentat distintas vegadas. Segons la lley, dels delictes de imprenta, únicament los autors del escrit inculpat ne son responsables; no s'poden admetre cómplices, y molt menos aquells qual intervenció en lo fet resulta involuntaria é inconscient.

Per avuy no dihem res mes, sino que desitjem l'absolució dels acusats.

A pesar de que 'l Directori de la fusió republicana ha fet gestions prop del govern, aquesta es l'hora que no s'ha alsat encare la suspensió de las garantias constitucionals en la provincia de Barcelona.

¡Y 'l govern de 'n Sagasta continúa dihentse liberal! ¡Pobre Llibertat! Tal com te van deixant, prompte no t'conexerá ni l'opinió pública, ó siga la mare que t'ha parit!

Diu un periódich de Madrit que las coronas dedicadas al poeta Zorrilla están empenyadas per una cantitat insignificant en una caixa de préstamos de aqueixa capital.

Llegir noticias com aquesta, fa molta tristesa. Sobre tot si un considera que á últims del sigle XIX no haurían de ser aquestas las coronas que rodessin per per las casas d'empenyos sino unas altrás.

A veure si resultarà veritat lo que diuhen respecte de 'n Weyler.

Asseguran que 'l govern li concedirá la gran creu de Sant Fernando.

Si en realitat, lo general enterra en lo seu pit certas esperansas populars, obrará molt santament acceptant aqueixa creu. Las creus sobre 'ls sepulcres.

Peró diuhen encare mes. Suposan que per acabar de desagrararlo 'l mateix govern li oferirá 'l mando superior de Filipinas.

De aquesta manera resultarà qu'en Blanco que per Filipinas no servia, serveix per Cuba, y en Weyler que no servia per Cuba, serveix per Filipinas.

Lo qual ja no será una comedia, ni un sainete. mes ó menos interessant y ben escrit. Los actuals governants ja no trepitjan l'escena; trepitjan el Circo. Ja no fan

d'actors, sino de clowns. La seva especialitat consisteix en los jochs malabars.

Aixís se guanyan la vida.

Prenguín nota del succés que vaig á referirlos.

A Arechavaleta (Guipúzcoa) una manada de carlins portant una gran mantellina dessota de la boina surten al carrer al crit de «¡Visca Carlos VII!» y «¡Morin los usurpadors!».

Los republicans del poble, al sentirho, contestan aclamant á la República.

Y 's presenta l'arcalde fusionista, fa agafar als republicans, els fa tancar á la presó, y desde allí dintre encare senten los brams de la carlinalla aclamant ab mes furia que may al rey de las húngaras.

Aixó proba que aquí á Espanya tot va al revés: las autoritats arrebatan la llibertat als que la volen y la concedeixen als que la detestan.

A Cuba ja tornen á tenir atachs á certas poblacions importants: bé es veritat que 'ls voluntaris logran retxassarlos. Pero venen els autonomistas y lo primer que pretenen es lo desarme dels voluntaris.

¿Perqué ho demanarán?

Tenim també explosions de bombas de dinamita que destruheixen un tren de ferro-carril causant un gran número de desgracias. Y aixó, francament... no es blanco sino muy negro.

Un telegrama oficial de Filipinas dona per acabada la insurrecció ab la presentació de Aguinaldo y dels principals cabecillas.

Molt celebrarem que al mateix temps que la noticia, se confirmi la realisació de la pau.

Aixó no obstant, reservém la nostra opinió sobre un fet de tanta importancia, fins á coneixer las condiciones de la presentació del cabecilla tágalo. Incondicional no creyém que haja pogut serho, á no haver ocorregut un miracle, y nosaltres ab los miracles no hi creyém.

En temps de la tan decantada República del '73, los duros valian vint rals y 'ls napoleons dinou: las pessetas trenta quatre quartos y 'ls franchs trenta dos.

Ha vingut la restauració á salvarnos, y en punt á la qüestió monetaria, qu'es la que revela la confiansa que inspira una nació en los paisos extrangers, los napoleons costan avuy 6 pessetas 66 céntims de la nostra moneda y cada franch una pesseta y 33 céntims.

En quant á las monedas d'or, ja ni se 'n parla y molta gent hi ha que ni s'recordan de com eran fetas.

Durant la República del '73 corrian en abundancia y ab ellas se feyan totas las transaccions.

No s'diria sino que al veure las trapissondas dels monárquichs van agafar por, emigrant al extranger.

CARTAS DE FORA. — *Caldas de Montbuy*. — A conseqüencia de haverse dividit per no saberse entendre en res lo nostre ajuntament, s'han descubert cosetas que verament distan molt de ser companyas de la bona administració. Tres ó quatre anys fa qu'exerceix lo recaudador de consums y aquesta es l'hora que no se l'ha invitat á fer lo dipòsit que marca la lley. Pero ara vé la bona: per haver dat la casualitat que l'administrador del hospital perdés las claus del *arca-arxiu* del mateix se cridá á un manyá per espanyarla, trobantse al ser oberta que no hi havia motiu de ser tancada tan herméticamente, puig no hi havia res, havent desaparegut documents y... quartos. Al saber-se aixó 'l nostre ensotanat feu dimissió del cárrech de caixer.

Capsanes. — Dona la casualitat que á la Societat Agrícola de tendencias republicanas y á la majoria dels socis que la componen tot sovint els falta la correspondencia, y en lloch de las cartas reben anónims injuriosos é insultants. Valdria la pena de que l'administrador de correus de la provincia de Tarragona procurés enterarse de las causas de aquest escándol.

Palleja. — Lo dia de Totants los que s'trobavan á la iglesia presenciaren una escena curiosa. Dos llanuts se dirigian á un mateix temps al kiosko dels pecats, vulgo confessional, y al topar, comensaren á disputar sobre á qui li tocava primer, passant de las disputas á vias de fets, agarbonantes y rodolant per terra com un parell de gosos rabiosos. Com lo kiosko corria perill de anarse'n per terra, 'n fugí 'l capellanes que depressa, perque dels que fugen alguns se n'escapan.

Capellades. — En lo Centre carca de aquesta vila s'ha celebrat una vetllada literaria-musical. Varen fer us de la paraula alguns oradors propagandistas de la santa causa del rey del As d'oros. Un d'ells feu mes embuts que un llanner, dihent després que 'l dispensessin que no portava estudiada la lliçó. Un altre comensá dihent: «Senyors, ¡Viva Carlos VII! y aquí se li acabá la corda. En suma, sigué un acte sense cap importancia, al qual assistí escassa concurrencia, perque Capellades no ha estat, ni es, ni será may carlista.

Palafrugell. — Notable sigué 'l *meeting* celebrat en lo Centre obrer de aquesta vila, en pró del servey militar obligatori. Mes de 2,000 personas hi assistiren, pertencients á totas las classes socials, y entre ellas s'hi veyan numerosas donas. Baix la presidencia de J. Collsemala, feren us de la paraula 'ls Srs. Morató, Dispes, Roqué, Bonay, Martinell, Petit y algún altre, 'ls quals demostraren la necessitat de que en lo servey de la patria no s'fassa distinció entre rics y pobres, ja que si alguna degué ferse'n hauria de ser en favor dels últims, per lo mateix que necessitan l'esfors del seu bras pera subvenir á las necessitats de sa familia. Ab lo servey obligatori no serían posibles certas guerras que devoran tantas vidas y consumen tants milions. Un expressiu telegrama dirigit al govern resumí l'objecte del *meeting* y l'aspiració dels con-

currents, que s'uniren ab sos aplausos á las ideas manifestadas pels oradors que havian fet us de la paraula.

Olot.—Lo dia 8 del corrent, á las set del vespre, quan los vehins de S. Joan las Fonts, estavan recullintse á las sevas casas per descansar del treball diari, foren sorpresos per un gran estruendo que se senti de mitja hora alrededor. La població, presa de moment del major pánico, sorti tota al carrer per averiguar y calmar la seva justa inquietut. Uns creyan qu'era un terremoto, altres que havia explotat alguna caldera; de conjecturas no'n vulguin mes; pero prompte varen sortir de dupetes. Era que la gran iglesia y convent, que ja fa mes de sis anys que s'hi treballa, gastanhi sumas fabulosas, s'havia enfonzat totalment. ¡Quin pánico! Las monjas, com gallinas perseguidas per la guineu, corrien per aquells aforas, buscant la salvació, ja que Den las hi espatllava la gavia, que Mossen Bartomeu (a) Berruga, las hi estava construhint ab todas las comoditats y recreos, perque patissen, y tot á costa de grans sumas y sacrificis.

Quan aixó succeheix en un teatro, en un saló de ball ó en un altre edifici profa, desseguida diuen els de la mitja pela al cap: «Aixó es un cástich de Den» y nosaltres seguint las sevas inspiracions (perque ells tot ho saben) també dihem: «Aixó ha sigut un cástich de Den.» En tant es aixis, que á Mossén Berruga ja havia de servirli de avis, quan temps enera, fent treballar noyas á barato de pare nostres, una d'ellas pagá ab la seva vida, enfonzantse li la volta de la gredera; si bé es veritat que Mossén Tumeu va assegurar predicant (perque ells ho saben tot) que pujá desseguida al Cel. Menos mal, si va cobrar aixis. Després, lo segon avis que li enviá Den, fou que quedá cabrayat tot l'edifici, y l'tercer avis, ha sigut la truitada general. D' aixó nosaltres n'opiném, que será algun cástich de la Divina Providencia, ofesa per la conducta de mossén Berruga, perque alló d'estar tota la tarde, fins altas horas de la nit, tancat ell sol, ab las monjas, fent exercicis espirituals, trobém que son massa exercicis, y sobre tot de nit, que son sempre perillosos. De moment, aquells muixarlons místichs han quedat aquartelats, duas, á una casa particular, y las altres duas y la criada, mossén Tumeu se las ha quedadas pel seu gasto, y están á la rectoria, y si no fos qu' está malalt se las hauria quedadas totes, perque es home que li agrada fer gasto. Ara falta que la Divina Providencia, ofesa de aquell acaparament de minyonas, l'avi per quarta vegada. Créguim, no l'irriti mes, mes val que gastí diners, póssilas á can «May tenquis» á dispesa, que ho fan barato, y evitará mormuracions y perills.—«El Llampet.»

R. I. P.

En l'espai de pochos dias lo partit republicá de Barcelona ha suferit dos baixas importants.

Dissapte morí D. Francisco Targarona, coronel retirat. Pertanyia l'difunt á la generació entusiasta del any 54: com á democrata figurava en los batallons de la milicia ciutadana. Sobrevingué al 56 la cayguda d' Espartero, la disolució de las Cortes del bieni á canonada seca, l' desarme de la milicia nacional. Lo 19 de juliol, Barcelona s'erissá de barricadas y durant tres dias, los liberals y l's democratas se bateren com uns braus. Un dels punts que mes se distingiren per la seva resistencia obstinada, signé Junqueras, y allí, manant la defensa s'trobava l'jove Targarona. De sa butxaca particular pagava als valents que tenia á las sevas ordres, y havent agotat las municions, se dedicá á fabricar pólvora y projectils.

Fama de valent, expert y abnegat guanyá en aquella sangrenta jornada. Com á tal, lo general Prim tingué posada en ell sa mes omnimoda confiansa, durant lo periodo de conspiracions que precedí al esclat de la Revolució de Setembre. A las ordres de Baldrich se llansá Targarona á la montanya al estiu del 67, donant grans probas de valor y serenitat.

Ab lo triunfo de la Revolució, l' general Prim li conferí l' gran de tinent coronel, confiantli l' organizació dels batallons de franchs coneguts vulgarmet per cipayos. Targarona seguí l' evolució de n' Rivero y s' feu monárquich. Combaté als carlins y per sos serveys li signé otorgada l' efectivitat de coronel.

De retorn al camp republicá de ahont procedia, militava en las filas progressistas, quan l' ha sorprés la mort, després de una llarga y pensa malaltia. L' acte del seu enterro signé una manifestació de dol, en la qual hi prengueren part tots los elements republicans de Barcelona.

Si en Targarona lluytant per la llibertat se guanyá una posició militar elevada, D. Francisco Fontcuberta y Vila lluytant per la República comprometé la seva.

Tinent coronel era al any 83, quan trobantse á la Seu de Urgell se sublevá al davant de las tropas que manava secundant lo moviment republicá iniciat á Madrid pel general Villacampa.

L' intentona fracassá y l' Sr. Fontcuberta tingué de refugiarse á Fransa. Allí hagué de permanecer alguns anys, fins que l' amnistia concedida als emigrats republicans li permeté regressar al nostre país, ahont demaná l' retiro.

Deixá de ser militar; pero continuá rendint tribut á las ideas republicanas, en aras de las quals havia sacrificat la carrera y l' porvenir com tants altres companys d' armas adictes á la idea revolucionaria que personificava l' Sr. Ruiz Zorrilla.

Lo Sr. Fontcuberta morí l' dilluns y l' dimars fou acompanyat al cementiri, evidenciantse en son enterro la gran estimació que li professava l' partit republicá barceloní.

Descansin en pau los defensors de la santa causa del poble!

J.

A LA MANIGUA

ENTRE UN INSURRECTE BLANCH Y UN INSURRECTE NEGRE

—Panco, aixó s' va posant bé.
—¿De veldá? ¿Qué e lo que pasa?
—Que si' ns sabem fer pregar y ho conjuminém ab gracia, dintre de no gayre temps torném á dormí á l' Habana.
—¿Qué disse!... ¡Conque pol fin la gloriola solitaria!

va á ondear sobre los mulos del Molo y de la Cabaña?

¿Conque pol fin vamo á sel los amo de nuestra casa, sin ninguna intelvensión de los patnos de España?

—No' t precipitis, Panxito, que la terra está mullada y l' pis es resbaladís, y si relliscas fas l' ánech. Aixó de Cubita libre....

diu que son verdas, per ara.

—Y pué, jabla de una vé y cuéntame lo que haiga, dejándote de indireta que no silven para nada.

¿Qué susede?

—Pues susede que l's senyors de l' altra banda....

—¿Los españoles?

—Sí: troban que aixó ja va durant massa, y volen posarhi punt d' una manera ó d' un' altra.

—¿Y qué piensan hasel?

—Sembla que per comensá l' programa, han determinat donarnos l' autonomia.

—¿Caramba!

¿Y cree tú que con eso se acabó ya la campaña, y nos vamos á casita tan frescos?

—Escolta y calla.

Els nostres embaixadors, qu' en l' assumpto son gent práctica, no han dit que nó n' que sí;

pero ab la seva gramática han fet entendre als d' allá que, avants de comensá l's tractes, seria molt convenient

mirar lo que ha de donarse als que com tú y jo tenim més de dos anys de campanya.

—Tá muy bien: eso es ya hablar como un libro.

—Plantejada la qüestió en aquest terreny, allá sembla que s' decantan á reconeixens els grans....

—¿Pol supuesto, con la paga?

—Naturalment! ¿Qué n' fariam dels galons sense la plata?

—Plesisamente!....

—Com dich, els representants d' Espanya á confirmarnos els grans; no s' hi oposarian gayre; pero hi ha un inconvenient.

—¿Cuál?

—Un obstacle, una traba que ho vé á desbaratar tot. Per exemple: jo, á horas d' ara, soch comandant. Barrejat entre las filas dels altres, ningú hi tindrà res que dir ni faré cap mala fatxa;

pero tú.... ¿qu' ets tú?

—Teniente.

—Suposat que demá t' passas al exercit espanyol....

¿Vols dirme tú ab quina cara manarás als soldats blancs?

—¿Pues la pregunta e salada! Con la mismita de siempre, ¡con la mia!

—Donchs á Espanya tenen pór que aquest color fes riure, y per 'questa causa no s' determinan á dar el visto bueno al contracte.

—¿Habrá guanajo!.... ¿E desil que el color de nuestra cara e lo que lo estolba todo?

—Aixó, y res més.

—¿Sí? Pues nada;

tá resuelta la cuestión: si el blanco á mí me da plata y me reconose el grado, me pongo careta, y ¡anda!

ya tá transformado el negro. —¿Vés allá! ¿Tú t' creus que á Espanya s' hi avindrian ab aixó?

—¿Y pol qué no?... ¡Tiene gracia! ¿Hay por ventura un político que en l' actual e circunstancia deje de llevar careta, cuando de cobrar se trata!

C. GUMÁ.

aquest va poch á missa ó per si freqüenta massa l's sagraments....

Res: assumpto de quartos, qüestió d' unas terras. Se tractava d' una vinya: l' bisbe deya qu' era seva; l' ministre assegurava que la vinya era d' ell.

Que si me la pendrás, que sino te la donaré, la disputa va enmaranyarse de tal modo, que va arribar al terreny de la forsa.

—¿Quants soldats, quants guardias, quants homes d' armas tens tú?—preguntá l' ministre al bisbe.

—Jo, cap.

—Donchs, desat y ab la vinya no hi pensis més. Me la quedo.

—Tú te n' guardarás!

—Y tall!... Soldats, homes d' armas, voltéu la vinya y en nom de la ley preneune possessió.—

La forsa cumplí inflexiblement las ordres del ministre y l' bisbe s' quedá sense vinya.

—Tú tens armas de ferro—va dir al ministre:—jo tinch armas espirituals y ab ellas penso defensarme. A la una ¿m tornas la vinya?

—No.

—A las dugas ¿me tornas la vinya?

—No.

—A las tres ¿me tornas la vinya?

—¡No!

—¿Quedas excomunicat!—

La gent de Gamarussia, que seguia la polémica ab l' interés qu' es de suposar, llensá un crit d' horror.

—¡El bisbe ha excomunicat al ministre!

—¡Excomunicat!—exclamavan las donas.

—¡Excomunicat!—murmuravan els homes.

Y l' vent, qu' aquells dias bufava molt fort, recargolantse per entre l's sarments y l's pámpols de la disputada vinya, semblava repetir ab un tó de sepulcre qu' esglayava:

—¡Excomunicat! ¡Excomunicat!

El ministre, esperit fort y home despreocupat, se n' reya. Se n' reya... y s' disposava á bremar la vinya.

—¡Excomunicat!—anava dihent ell ab ayre de mofa:—Per ara no me n' sento y m' trobo perfectament.... ¡Si l' bisbe no m' demostra qu' ell te rahó, d' un' altra manera més palpable!...

Y tornava á riure, contemplant els molsuts rahims que dels cepts penjavan.

Pero en lo moment en que anava á tallar lo primer, sense pronunciar un ay, lo ministre torsá l' coll y va caure en terra. Era mort.

Feya vuyt dias que l' bisbe l' havia excomunicat. ¡Vuyt dias!... ¿Podia ser més terrible la cosa?

Los habitants de Gamarussia vejeren en aquella mort lo dit de la Providencia ¡Cóm no véurell!

El ministre s' posa en pugna ab el bisbe, aquest l' excomunica y l' ministre s' mor? Més clar ja no pot ser. El bisbe te rahó y l' ministre tenia la culpa. Den, al enviarli la mort, no s' ha proposat res mes que confirmar la sentència del bisbe.

Y de tot Gamarussia s' aixecá l' mateix clamor:

—¡Que se li torni la vinya! ¡que se li torni!

***

La sinia de la vida ha donat desde llavors una infinitat de voltas. Lo qu' era á baix ha anat á dalt, lo qu' era á dalt ha rodat á baix... Los catifols han anat omplintse y buydantse, y l' historia s' ha repetit.

Lo ministre vejé la vinya del Lluch y creyentla del Estat, equivocó ó ab rahó, volgué apoderarse n.

Pero l' bisbe de Mallorca no fou de la seva opinió, y li deturá la má.

—Aquesta vinya no s' toca.

—¿Que no la tocaré?

—No la tocarás. En nom del dret, de la ley y de la justicia t' invito á que t' apartis d' aquí.

—Jo en nom de la justicia, de la ley y del dret t' ordeno que te n' vajas. Preneh possessió de la vinya.

—Déixala estar!....

—No!

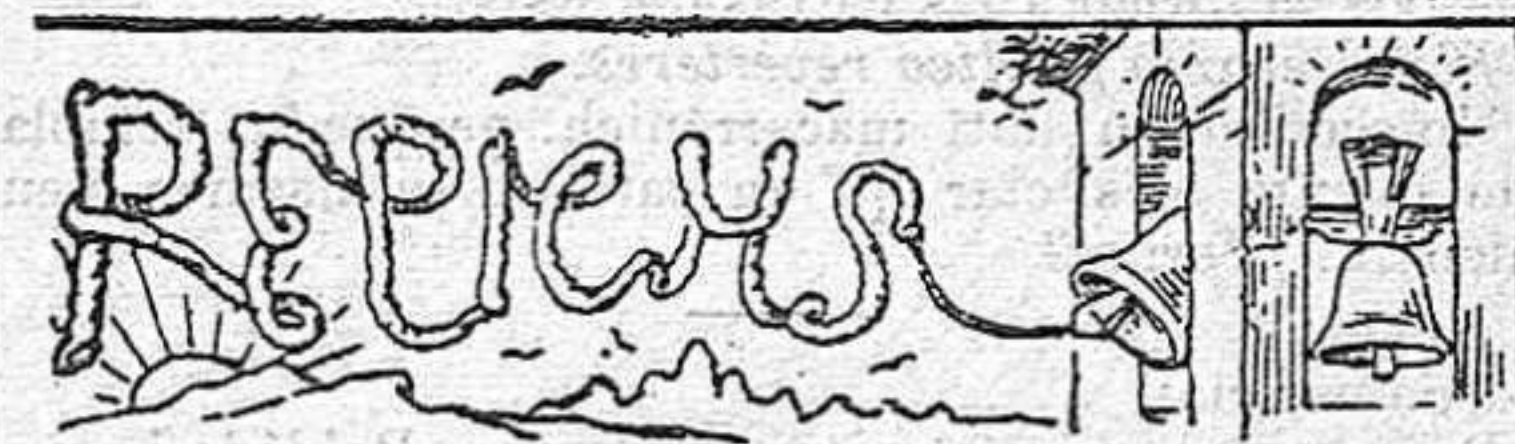
—No!.... ¡Quedas excomunicat!—

Lo ministre arrossá las espatllas y seguí fent lo seu fet. La gent llensá un crit d' horror esperant un cástich exemplar.

Y ha succehit cabalment lo contrari. El bisbe acaba de morirse, y l' ministre, excomunicat y tot, continúa gosant de perfecta salut.

¿Qué n' diuen de tot aixó l' descendents, si es que encare n' quedan, d' aquells antichs vehins de Gamarussia?

FANTÁSTICH.

¡Una cosa m' fa gracia es l' aturullament de l' Azcárraga, davant del desgabell conservador.

Quan veu que la casa li cau al damunt, diu que no está per mes romanos y que s' retira á la vida privada. Lo qu' es per mí y per Espanya entera ja pot retrars' hi sempre que vulgui.

Lo general s' haurá hagut de convencer que no es lo mateix embarcar quintos per portarlos á morir, qu' embarcar conservadors per portarlos á viure.

Tothom se queixa de las hassanyas dels investigadors de contribucions, que no deixan tranquil á un sol contribuent, ab l' afany de plomarlo á las bonas ó á las malas. Lo mot d' ordre es aquest: «Diners ó expedient.»

LA MORAL DE L' HISTORIA

A... ¡quí sab lo temps que deu fer d' aixó!... Cent, dos cents, una barbaritat d' anys....

Era á Gamarussia, una nació que las mudansas del mon han eclipsat del tot y de la qual avuy apenas se n' parla.

Un ministre y un bisbe van tenir una disputa.

No per qüestions espirituals, per si

HAMLET.—L'escena del cementiri.

EN SILVELA AL PANTORRILLAS

—«S' hauria de veure qui es mes mort de tots dos: jo ó tú? ¡Ecco il problema!»

D' això n diuen *descubrir la riquesa oculta*.
Y, en efecte, sembla que la troban!...

* *

No seria mal que las facultats extraordinarias concedidas á un simple particular pera posar en tortura als pobres contribuyents, se fessin extensivas á tots los ciutadans de la nació, pera investigar l' estat de fortuna de alguns persona jes que han sigut ministres.

¿Quina posició tenian al entrar al ministeri? ¿Quina fortuna posseixen avuy dia? La facultat de investigar y fins si s' vol d' escorcollarlos hauria de ser pública.

¡Llavoras sí que se n descubria de *riquesa oculta*, que podria tornar á las caixas del Estat!

Et in cerario publico reverteres.

Ho escrich en llatí macarrònic, porque m sembla que resulta mes clar qu' en catalá ó en navarro ó en valenciá. ¿Veritat?

Una noticia:

Després del sermó furiós, en Romero Robledo ha estat á palacio.

Lo que no s' diu es si avants de deixar-lo entrar van escorcollarlo per veure si portava amagat aquell famós pinzell d' escriure rétors á las parets.

Jo crech que no van ferho, porque ja sab tothom qu' en Romero en lloch de pintar com en los temps revolucionaris, avuy dia *se la pinta*.

Sols 40 adhesions de altres tants diputats ó senadors ha lograt obtenir fins ara en Romero Robledo.

De manera que n' hi faltan vuit per completar l' auca. L' auca del *Hijo malo*.

Los conservadors barcelonins per consolar á n' en Planas y Casals dels continous desaires que li están donant els silvelistas, projectan obsequiarlo ab un gran banquet.

—Pero y després del ápat ¿qué?—vaig preguntar á un planista que m' enterava del seus propòsits.

Y ell me va respondre:

—Ja veurá fill: nosaltres procurarem á copia de bons talls engruixirli las *pantorrillas*, que cregui que ab els disgustos qu' está passant d' un quant temps ensá el pobre D. Manuel, cada dia las te mes primas!

Lo bisbe de Mallorca, excomunicador de n Navaro Reverter s' ha mort de repent. Quan son camarer lo matí del diumenje aná á despertar-lo, l' trobá cadáver, extés sobre l' llit.

En aquells precisos moments s' estava celebrant en lo Santuari de Lluch una festa religiosa, contraria al projecte de incautació.

Los aficionados á excrutar los secrets designis de la Providencia, no podrán menos de trobar en aquest sucés un tema interessant per sas pintorescas elocubraciones.

* *

Un altra particularitat:

L' última disposició dictada pel bisbe de Mallorca si-gué una circular prohibint que s' resessin oracions fúnebres sense l' seu permís.

De manera que havent mort sense procedir á la revocació de la mencionada circular, en rigor resulta que no se li podrán resar oracions fúnebres, per quant havent deixat d' existir aquest permís no pot pas donar-lo, ni de paraula, ni per senyas.

Ja ho veuhén: ¡fora brometas!

¡fora imposicions y escándols!

que molts cops los tiros surten per la virolla dels báculos!

En Romero no te mes deria que la de mantenirse fidel á la memoria del difunt D. Antón Cánovas del Castillo.

—Trista bandera una mortalla!—deya un que pel compte que li tenia havia sigut acérrim romerista, y avuy que no hi ha res á pelar s' ha apartat del ex-pollo.

Y per donar mes expressió als motius del seu dissentiment, afegia:

—Sembla mentida que un home tan espavilat, tan llest, tan práctic com en Romero Robledo no s' haja adonat de una cosa. Y es la següent: sobre l' sepulcre de un mort, no s' hi para taula.

A L' INSERTAT EN L' ULTIM NUMERO

- 1.ª XARADA.—A-ro-ma.
- 2.ª ENDAVINALLA.—Envellir.
- 3.ª GEROGLÍFIC.—Com més cascades més tosca.

Han endevinat todas las soluciones los ciutadans Tit de la

Tingui: móquis.

Tita, J. Romansos, Mestre Titas, Ll. Crestas, Pepet Panxeta, y E. S. Anglada; n' han endavinadas 2 Pubilla Xacoletera, Perinyo Gtirac, y Pau Manitas; y l no més E. Campistol y Pep Paperaire.

CORRESPONDENCIA PARTICULAR

Ciutadans Federico, Keta-Kuté, A. Murillo, J de C., F. de Sopas, J. Rocasulero, Filiberto, J. Capdevila, E. Sala, J. Crispí, Pepet del Ou, P. Dot, L. F., Un Ximple, J. Amigo, R. Ruscallo, J. Soler V., Senyoreta Torera, Manel Trepal, y Farelladatoalant:—Lo qu' envian aquesta setmana no fá per casa

Ciutadans M. Carlitos, Perinyo Gtirac, Lo Mestre Titas, J. Romansos, Tit de la Tita, Sisket D. Paila, Sanch de Cargol, Pepet Panxeta, J. Torrent, F. Bruguera, Ali Velló Xilef, Calderon de la Cabra, J. Mas Abril, Joanet de la Barca, Oesile C., Anton del Singlot, Un Masó y Francmasó, J. Aubert Manent, Sabaté Escarmentat, Tap de Suro Vilafrangui, Carbassa y Carbasso, Jy Jeph Curt:—Inserarem alguna cosa de lo que ns envian.

Ciudadá V. P. y E.: (Agramunt): L' excés de original ens impideix complaure'l.—P. C.: (Bagur): Lo fondo del seu escrit podria ser mal interpretat en lo sentit de ser contrari á l' ensenyansa pública.—J. R. (Cervia): Hauria de estar escrit ab la deguda claretat; tal com vé no ho enteném.—P. P. M. (Blancafort): La noticia es una mica grave, y sense la identificació de la firma y la seguretat de que n respon, no n podem fer us.—Escarlar: Las composicions que ns envia resultan massa descarnadas.—J. M. Ribas: Y las de vosté massa ordinarias.—Chelin: acceptem la segona.—E. P. y R.: Mirarem de ocupar-nos en la setmana proxima.—Nerbimberata: No serveix.—P. V. y Casas: Ho inserarem.—J. Soler y D.: En l' article hi falta brillor té poch relleu, en fi, no s' distingeix per sas condiciones literarias.—F. Cana: Si estigues versificada ab mes facilitat, podria una bona part.—Cantor del Bogatell: Va bé.—J. Vicens: Es fluix.—Fr. Allan Xros: Valdria la pena de que estigues escrit ab mes salero: tot plegat ganseja.—Ramonet B.: Gracias per l' envio.—J. Pont y Espasa: Va bé.—Ll. G. Salvador: Idem.—Un Suscriptor: Ho tindrem present.—M. V. y Vilanova: Vingan los articules, ó ls datos per escriure'ls. Dada l' indole dels nostres setmanaris sera precis que sigan curts, y sustanciosos.

AVIS

◆ L' ALMANACH ◆
DE
LA CAMPANA DE GRACIA
pera 1898
ESTÁ EN PREMPA

ANTONI LOPEZ, editor. Rambla del Mitj, 20

A. López Robert, impresor.—Asalto, 63.—Barcelona.